

GİRİŞ

Müzik insanın hem sürekli gereksimini hem de kültürel gelişiminin bir unsuru dur. O, insanlık kimliği ile doğrudan ve yapıcı temas kurarak ses dünyasını şekillendirir.

Müziğin insanın hem amaçındaki rolü ve etkisinden yola çıkarak, müzik eğitiminin amaçları (nemi) daha ortaya çıkar. Müzik eğitiminin sağladığı olanaklar:

- Müzik temsilleri ve medyalar çerçevesinde müzik programlarını etkin ve seçmeli olarak dinlemeyi öğretmek
- Koro-enstrumantal grupları ve diğer müzik etkinliklerine katılımlarını körüklemek
- Yapısal müzik unsurunun bulunduğu yada müziğe dayalı mesleklere ilgi uyandırarak ileri müzik eğitimi sağlamak.

UZAK HEDEFLER:**Dersin hedefi:**

- Negatif duyguları temin etmek ve diğer müziksel etkinliklere karşı ilgi uyandırmak
- Müzikal seviyelerini sürekli yükseltme ve geliştirme
- Milli ve dünya müziğine karşı olumlu tutum oluşturmaktır
- Sağlıklı ses ortamı oluşturmak için çalışmak
- Değerlendirme ve eleştirel düşünme için ölçütler geliştirmek

GENEL VE ÖZEL HEDEFLER**Öğrenciler:**

- **Bireysel ve beraberce müzik yapıyorlar**
 - Enstrüman elelinde ve onun dışında halk ve türk sanatçıları n taklitle (kulak yoluyla) ve grafik sembolleriyle söylüyorlar
 - Grafik sembolleri ve taklitle göre (halk ve ORF) ritm ve melodik aletleriyle müziği icra ediyorlar
 - Kademeyle, müzik notalarının yazılı işaretlerini tanıyorlar (ritm ve melodi için) ve aynıları enstrumantal bölümlerin ve sanatçıları n icra edilmesinde kasten kullanırlar
 - Vokal kültürünü geliştiriyorlar (vücut durumu, nefes alma, artikülasyon, güzel ve tam anlamlı sanatçı söyleme, dinamik ve hızdaki dereceler).

✚ **Etkin, analitik ve ya antı lı m¼zik dinleme yetene ği geli tirirler**

- Dinlenen m¼zik eserlerde yorumlama formasyonları , m¼zik çalgı ları ve anlatı m karakterini fark eder ve gözlerler
- Yorumlama ve dinlemekle m¼zik türleri ve çe itli ini (cins) ayı rt ederler
- arklı s ylemekte ve di er m¼zik faaliyetlerinde (dinamik, kuvvet renkli ini, hı z derecelerini, melodi, ezgi hareketli ini ve m¼zikli ses niteliklerini) ayı rt ederler

✚ **Yaratı cı anlatı mı geli tirirler**

- Bireysel ilgilerine göre hareket, dans, mecazi ve sözl¼ anlatı m yoluyla, m¼zik tasvirleri ve ya antı ları n ifadelerine te vik olurlar
- Bireysel seslilik hayallere dayanarak melodik ve ritmik yaratı cı ifade için te vik olurlar

▪ *müzik notasyonunun tanıtımıyla ve grafik sembollerin kullanımıyla taklitle (kulak yoluyla) ritim hitabetlerini tek ve iki sesli sanatsal halk arklılarını ostinato (sürekli bir konuya d n ü) ile s ylerler*

▪ *Müzik i aret ve sembolleriyle kısa ezgileri ORF, çocuk arklıları ve di er müzik aletleriyle icra ederler*

▪ *Halk arksını geli tirirler.*

- *Müzik notalı yazılı ve sembolleri kullanarak estetik biçimiyle arksı ylemek ve çalgılarla yorumlamada temel tekni ini dile getirirler*

ENFORMAT V KONU ÇER KLER

Çevremizde Müzik

- *Aile içinde ve okulda müzik*
- *Sınıf Konseri*
- *Müzik okulunda renciler neler renir*
- *Müsamere ve konserlerde müzik (Opera, Bale müzi i, Filmd e müzik, vb.)*
- *Birinci yarıtl ve yıl n en güzel arksı*
- *Enstruman kombine etmekle ritmik e li i*

BEN MVAR S MM Z K

- *Halk çalgılarımız*
- *Halk arklıları ve oyunlarımız*
- *Karma lçütlerin ya antımı (5/8, 7/8, 9/8)*

M Z KNOTALARLA YAZILIR

- *Portedeki notalar seslerin alt (derin) ve yüksekli ini tayin eder.*

NJOHIM –

- *Motif, tümce,*
- *stakato – legato*
- *noktalı çeyrek nota.*

- *Kısa ve uzun süreli sesleri notalarla i aret ediyoruz (çeyrek, sekizlik ve yarım notalarla)*
- *Sesleri sı rayla söylerken gamları (dizi i) elde ediyoruz (Do-major ve la-min r gamı - dizisi)*

SANATSAL KAYNAKLAR RNEKLERİ:

1. *Bayra ım – Halil Bedii Y netken*
2. *Cumhuriyet – Ziya Aydı ntan*
3. *Kapat g zlerini – Mehmet Seylan*
4. *Güz – H.B.Y netken*
5. *Oyuna ça rı – Hazar Alpnar*
6. *Kı geliyor – Sefai Acay*
7. *Oy Kemeçe - Türkü*
8. *Da lar da lar – Barı Manço*
9. *Ankara türküsü – Ragip Gazi Mihal*
10. *Ey güzeller - Türkü*
11. *Kı a veda -*
12. *Güzel arı – Mahir Dinçer*
13. *Ne eli ol – Z.Aydı ntan, S.Egüz*
14. *Annem – Ahmet Muktar Ataman*
15. *Oyun – Bella Bartok*
16. *Kelebek – Saip Egüz*

*Hitabetler
Arpa bu day
Sayı ma
Bilmece
Yavru ku
El-ele
Telli-telli
Alla-balla*

D
I
N
L
E
M
E

- **programlı ve programı olmayan çeşitli ezgileri dikkatli dinlerler**
- **müzik ya antılarının yaptığı izleri ifade ederler**
- **ortamlarındaki kültürel olayları takip ederler**
 - **Dans ediyorlar**

- **Dinlenen eserlerde müzik aletlerini tanıyor ve fark ediyorlar**

- **İki b lümlü arka biçimlerin ya antılarını (hissediyorlar) ya ıyorlar**

- **Ritardando, accelerando, çabuk yavaş tempoyu fark ediyorlar**

M Z KLE HAYAL D NYASIN/

- **Film ve bale müziği**
- **Müzikle dans ediyoruz**
- **Müziğin yaratılması hakkındaki konuyu araştırıyor ve bilgilendiriyoruz**

M Z K D NL YORUZ,
REN YOR VE M Z K
ÇALGILARIYLA CRA
EDİYORUZ:

- Blokflüt
- Çeng
- Küçük davull
- Tef
- Kemeçe
- Gloken pil
- Ksilofon
- Flüt
- Obua
- Kontrabas
- Klarinet

M Z NB Ç M VAR
-- arka, kanon, vals, menuet

M Z N TEMPOSU VAR
- yavaş ve çabuk hızda müzik

- **Necil Kazım Akses - Scherzo**
- **Hasan F Allnar – Türk süiti**
- **Nevit Kodallı – Ses ve piano için garip türler**
- **Ahmet A. Saygun – İki klarinet için Duyular**
- **Cemal R. Rey – Balon dünya**
- **Muammer Sun – Demet “altı karınca”**
- **Ulvi C. Erkin – Zeybek türküsü**
- **Cenan Akkın – Yunus deyişler**
- **Yalçın Tura – Niyazi mişri’nin ilahileri (solo, koro ve ork. için)**
- **Sarper Zşan – Çocuk müzikleri**
- **Bülent Arel – Mimiana**
- **Turkug Aldemir – Halk müziği düzenlemeleri (başlama için)**
- **Necati Gedikli – Arayışlar (karma koro için)**
- **İhan Baran – Çocuk parçaları**
- **Bethoven : Eliza için**
- **L.V.Bethoven: Simfoni nr.6 “Pastorale” – III bölüm**
- **M.Musorgski : Sergiden tabllo karnevali (kuşlar)**
- **Shostakoviç: Dörtlülük No.8, II. Alleg. Molto-KRONOS**
- **TAKEMICU: Çocuklar için iki piano parçası, (A.TAKAHASHI)**
- **SCHUBERT Andante., pf., vl., vlc.,**
- **Haydın – Piano için sonat Op.30 No.1**

K R I J I M	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Sesleri seçiyor ve kullanıyorlar (ifade için ses veya enstrümanlar)</i> ▪ <i>Yeni müzik bütünlüklerini yaratıyorlar</i> 	M Z KLE, OLAYLARI ANLATIYOR VE YA ANTILARI İFADE ED YORUZ <ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>Sesimizle veya enstrümanlarla ifade ediyor, olayları anlatıyor, bireysel karakterleri taklit ediyoruz vb.</i> ▪ <i>Ritim, yeni ezgileri yaratıyor ve yorumluyoruz, müzik çalgılarını b lümlere ve arklarını mız e lik yapıyoruz</i> 	
<p><i>renciler, devinim, mecazi ve edebi ifadelerle tüm müzik faaliyetlerde kendi ya antılarını ifade ederler.</i></p>			

Ö RET MYÖNTEM VE TEKN KLER

lkö retim dördüncü sınıfındaki müzik eğitimini önceki sınıftan müzik dersinin devamını ve derinleştirilmesini oluşturmaktadır ve önceki sınıflarda öğrenilen (1, 2 ve 3) bazı müzik komponentlerinin derinleştirilmesi, çeşitli müziksel olayları tanıma çapında olmalıdır. Dördüncü sınıfta grafik sembollerin kullanımı devam ederken diğer yandan kademeli ve bilerek tamamen müzik notasyonu (DO, MI, SOL, LA) ses yüksekliklerini tanımlanabilirler. Bunun gerçekleştirilmesi yeni müzik görünümü ya da antı prensiplerine saygı göstermekle, kademeli kasten tanımlanabilir. Bu sınıfta kavram olarak müzik gamının ya da antı sınıflandırılmaktadır, Do-major ve la-minör ve böylelikle müzik seslerin gamlara sıralanmasıyla ve gamdaki seslerin aldıkları yerleri gözler ve tonal cinsleri fark ederler (major – minör).

Yeni bir planlama ile, müzik faaliyetinde öğrencilere sunulan program içerikleri (yorumlama, dinleme ve yaratma) onların genel gelişimiyle ve özellikle müzik ile uyumlu olmalıdır. Müzik dersi esastaki derslerle kombine olarak öğrenim sürecindeki çok çeşitliliği benimsenerek gerçekleştirilmelidir. Öğretmen, müzik eğitimini süresince başarıyı garanti edecek çalışmaları metoduyla eklerini benimseyecektir.

Müzik dersi etkinlikleri (yorumlama, dinleme, ve yaratma) aralarında ayrılamayan sıkı bağlantıyla ortaya çıkmakla beraber bu ders birimlerinin eklenmesinde en azından iki faaliyetin kombine olması arz edilir. Öğrencilerin bireysel yeteneğine göre bu karma faaliyetler onların aktif etkin olmalarına olanak sağlar. Program içerikleri şu noktalara dayanmaktadır:

1. Yorumlama ve dinleme için seçmeli kaynaklar
2. Müzik eğitim seviyesini yükseltmeye yardımcı bulunan müzik kanunları ve kavramları tanımları
3. Ulusal ve dünya yorumlarına karşı olumlu ve estetik durumun ve müziksel kültürü ortamına ait tanımlar

YORUMLAMA

Ö rencilere temel müzik etkinliklerinden biri olan yorumlama müzik aletleriyle icra etmek ve arki söyleme yoluyla gerçekleştirilmesi u esaslara dayanır:

- arki lar ve halk oyunları n yorumlanması , ritim hitabetleri
- Çocuk sanat arki ları n yorumu
- Melodik ve ritmik olayları n yaratıları (ölçütler, ton niteli i, major ve minör tonalitelerin kullanılması)

Kulak yoluyla (taklit) arki söylemenin düzenlenmesi ö rencilerin bireyselli ine saygı da bulunmak ve kademeli sembollerle ve grafik notasyon elementlerin kullanılması ndan esas müzik grafik notasyonuna geçilir. Ö retmen, ö rencilerin ses düzeyine özen göstermelidir ve sürekli olarak do ru ve güzel arki söylemesini hedeflemelidir. arki söyleme sı rası nda gerekli nefes alma, do ru telaffuz ve anlamlı ifade etme, dinamik renkli in birleştirilmesi ve hislerin dile getirilmesi gibi do ru kurallar saygı lanmalıdır. Bu sı nı fta dikkatı çeken biçime kar şı hisleri ö rencilere tevik etmekle arki söylemede ve dinlenecek olan eserlerdeki büyük bütünlüklerin anlamlı farkına varmaktır (iki bölümlü veya üç bölümlü). Müzik enstrümanlarını n özellikle de ritim çalgılarını n kullanılması nda arki e li inde yada hareket ve dans etmekten, ayrıca müzik yaratıcılı k ifadesinde ö renciler tekrar yorumlama veya yeni müzik bütünlüklerin yaratılması ndan yararlanırlar.

DİNLEME

4. sı nı flarda müzik dinleme bu sı nı fın gayesini, hedeflerini göz önünde bulundurmaktır ve eserin müzikli telafuzunun ebediyetle tirilmesiyle geçmektedir.

Dinlemenin metodik yöntemi, ilgiyi bir araya toplama i levli inde ve dinleme esnası nda yaratıcılı ifade etme olanakları nda eserin kafi süresini göz önünde bulundurarak dikkatlice gerçekleştirilir.

Dinlemeler kı sa ve sıkça olmalıdır. Bir eserin tekrarlanarak dinletilmesi ö rencilere, müzik alanı nda yeni araç ve müzik elementlerin farkına varıp ayı rtmelerini sağlamaktadır. Müzik dinleme esnası nda fark edilen yorumlama, araç ve oluşturmaları , eserin anlatım karakteri, de i şik ses renkleri ve ritim, melodi, armoni (major ve min r gibi tonalitede olan sesleri ayı rtmak) gibi müzik elementleri konusunda ısrar edilmelidir. Ö retmen, dinlemek için, eğitim programıyla önerilen örneklerden eserlerin seçimini yapmaktadır. Bu yönde (yorumlama ve yaratıcılı k) gibi konusal içerik ile di er faaliyetlere bağlantılı olmalıdır. Dinlemeden önce ve sonrası ndaki motive edici hazı rlı klar etkin ve dikkatli bir dinlemeyi sağlamaktadır.

YARATICILIK

Bu sı nı flardaki yaratıcılı etkinlikler genelde yaratıcılı oyunlar sayısıyla gerçekleştirir. Hareket ve dans etme, ö rencilerin müzik yaratılarını dile getirdikleri esas etkinliklerini oluşturup aynı zamanda, mecazi ve sözlü tevik edilmektedir. Bunlar, dinlenen müzikten etkilere dayanır. Önemli olan, müzik ifadesinin formu (biçimi) müzik sohbetleri (müzikli soru ve cevapları ses veya müzik aletleriyle gerçekleştirilen) çe şitli melodi-ritim emprovizeleri ve yeni müzik bütünlüklerin yaratılmasıdır. Bu

müzik etkinlikleri için öğretmen, öğrencilerin serbest olmalarını, onlara yakından yardımcı bulunmasını sağlar, onların yarattıklarını yazıya geçirip (çizer) korur, ölçütleri sağlarken kendi ve bakışlarını yarattıklarını kritik eleştiride bulunmalarını teşvik eder.

DEĞERLENDİRME

Öğretmen, profesyonel, didaktik ve psikolojik istemler esasınca müzik eğitiminde elde edilenlerin değerlendirilmesini yapar. Değerlendirme, etkin dinleme ve vokal-enstrümantal müzik icra ile yaratıcı çalışmada öğrencilerin bireysel müzik gelişiminde elde edilenlerin değerlendirilmesiyle grup çerçevesinde yapılmaktadır. Öğretmen müzik yeteneklerini, yorumlama beceriklerini, öğretici bilgilerini ve öğrencilerin ilgisini takip ederek kaydeder ve değerlendirilmesini yapar. Dinlenen eserlerde müzik anlamının deneyimi ve takdimi yeniden tanımlanarak değerlendirilmektedir. Vokal ve enstrümantal yorumlama belirlenen arka planlarıyla birlikte değerlendirilmesi ve enstrümantal içerik (yani yorumlama) esasınca değerlendirilmektedir. Öğretmen yaratıcılığa ilgisi olan öğrenciyi takip ederek teşvik etmeli ve sürekli bir şekilde onun ilerlemesini izleyerek değerlendirme yapmalıdır. Öğretmen, değerlendirme süresince öne sürülen gaye esasınca ve elde edilen sonuçlara ait standartları göz önünde bulundurmaktadır.

Özellikle değerlendirmeler:

Dinlenen eserlerin tekrar tanımlanması

- Enstrümantal icra edilmesi ve arka söyleme
- Ritmik ve melodik dikteleri
- Yazı ve sözlü cevaplar
- Tanımlama

Diğer değerlendirme araçları :

- Test (anket)
- Kendi değerlendirme

Öngörülen hedeflere bağlı olarak öğretmen değerlendirme sırasında düzeye göre standartlarını ve müzikte elde edilen sonuçları buldurmalarıdır.

MÜZİK ÖĞRETİMİNİN ÖZEL ZORUNLU EKLERİ

Koro ve orkestre çalışmaları ilköğretim, alt ve üst seviye orta öğretimde müzik eğitimine has ve zorunlu bir çalışmadır. Koro ve orkestraya yetenekleri belirgin ve ilgileri olan öğrenciler seçilir. Müzik öğretiminin bu çalışmada biçimi müziksel yorumun ileri seviyeleri olup okulu her etkinlikte temsil ederler.

Sanat hayatı olmasının temelini oluşturan okul koro ve orkestra çalışmaları planlanmalı ve programla ölçülebilir olmalıdır. Farklı düzey koroları kurulabilir. Koro çalışması saati ders saati kadar sürer, 45 dakika. Öğretmenin bu çalışmaları (düzeye bağlı) haftalık çalışması saatlerine dahildir, iki-dört saat haftada (birinci kademe). Okul yılı boyunca koro, pedagojik-sanatsal ölçütlerde programlar hazırlar ve sunar.